

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Munere Concionandi, Exhortandi, Catechizandi - Continens non tantùm
praecepta ad artem concionandi descendam accomodata, sed etiam Ideas
& Conceptus praticos pro Concionibus in Festis B. V. & SS. Dedicationis,
Patrocinij, Novi Anni, Paschatis, Parasceves; item in Primitiis Sacerdotum,

...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Membrum I. De electione materiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48347](#)

potissimum observat. Primo eligit & determinat, qualem proponere velit, scilicet conditioni & naturae Convictorum accommodatam. Secundo ab illis Mercatoribus illam emis, quos optimam & recentissimam habere cognovit. Tertio in penu. eam recondit, ut suo tempore sibi servire possit; ita eadem capita Concionator in materia pro concione præpara- randa observare debet, uti in sequentibus membris ostendetur.

M E M B R U M I .*De electione materia.*

Sicut ergo ante omnia Paterfamilias attendit, quales Convictores habeat, ne, dum solidos cibos infantibus, & tene- riore*s* adultis apponit, plus noceat, quam prosit; ita Concio- nator quoqu^e Auditorum suorum conditionem & qualita- tem considerare, iisque doctrinas suas accommodare debet, id quod eleganter S. Gregorius lib. 20. moralium cap. 1. super il- lud Jobi: *super illos habuit eloquium meum;* declarat, sic di- cens, *debet Predicator perspicere,* ne plus predicet, quam ab au- diente capi possit, ne, dum parvis sublimia & non profuturae *predicat,* se magis curet ostendere, quam Auditoribus prodesse; ita profecto Sanctus Paulus exemplo suo docuit, dum ad Cho- rinthi; cap. 3. sic scripsit: *Et ego, Fratres, non potui vobis loqui tanquam spiritualibus, sed quasi carnalibus;* tanquam parvulus lat vobis potum dedi, non escam, nondum enim poteratus. Ca- veat ergo Concionator, ne apud plebem & Rusticos de ijs facilè agat, quæ non nisi ad perfectionem Religiosorum aut Clericorum pertinent, qualia sunt, severa castigatio corpo- ris, studium contemplationis & solitudinis, perfecta sui ab- negatio, & similia. Caveat Secundò, ne pro scopo principali assumat facilè Speculativam Quæstionem de Deo, Incarna- tione, Angelis, &c. v. g. Quomodo Spiritus Sanctus procedat, Christus satisfecerit pro peccatis, an scilicet ex vera Justitia vel non; quomodo Angeli loquantur, puniantur &c. Ca- veat Tertiò, ne, dum apud homines altioris statu*s* & di- gnitatis concionatur, concione*m* suam sublimibus & inge- niosis conceptibus referat, sed potius sibi persuadeat, & hos plerumque in rebus spiritualibus parum exercitatos esse, at-

que adeò proinde, ut alios lacte, id est, communiore doctrina opus habere, & verò etiam libentius audituros, quām si non nisi altæ & speculativæ disputationes instituantur; quem in finem proderit referre, quod de Aulico quodam Concionatore quondam audire me memini, quod scilicet, cùm ab initio per aliquot annos de sublimibus materiis sublimiori modo dixisset, nemo aulicorum facile illius amicitiam & conversationem ambierit; Postquam autem missam aliquando & similes materias practicè explicare cœpisset, adeò gratus factus fuerit, ut passim ad eum Aulici accurrerent, suaque de auditis in concione dubia proponerent. Sed & alios non paucos novi, qui ingentem populi accussum in suis concionibus habuerunt, eò quod materias practicas, & ad quotidianum vitæ usum pertinentes vulgari & ad caput accommodato modo proponerent, cùm interea alii sublimioribus conceptibus intenti vix paucissimos Auditores numerarent. Et quid amplius volumus, an non clarissimum hujus rei exemplum in ipso Christo habemus: an non ille suis concionibus amplissimum fructum fecit: an non ingentem hominum numerum attraxit: an non audire meruit; nunquam sic homo locutus est: & tamen quām humilem loquendi modum adhibuit. Hinc meritò Societas Jesu Concionatoribus suis hanc regulam præscripsit: Ea populo proponant, que ad caput & utilitatem Auditorum erunt accommodata, iisque insistant, que ad Christianam institutionem atquè ad extirpanda vita, & virtutes inserendas valent, & à rerum sublimium curiosa trattatione se abstineant. Commendare autem debent Confessionis & Eucharistia frequentem usum, in bonis operibus profectum, & perseverantiam, Ecclesiarum Ceremoniarum observantiam & cetera, que ad cultum divinum pertinent, eamquè obedientiam, qua Principibus & Prälatis, qui Dei in terris vices gerunt, exhibere debent. Commendabunt etiam peculiari ratione Penitentie & misericordia opera, Sanctorum precum & aliarum piarum devotionum exercitia, utilium librorum lectionem, & bonam filiorum educationem,

M E M-